

Korunk kihívásai - szakmai workshop

„Digitális felzárkózás, online tanoda- és távoktatás a hátrányos helyzetű térségekben, településeken”

PROJEKTÖSSZEFOGLALÓ ÉS KUTATÁSI EREDMÉNYEK

Dr. Szabó Tamás kuratóriumi elnök, egyetemi adjunktus

2022. november 24.

A fejlesztés rövid leírása

NEAO-KP-1-2021/8-000522 kódszámú támogatott pályázat a Nemzeti Együttműködési Alap Társadalmi Felelősségvállalás Kollégiuma által.

A projekt megvalósítási időszaka: 2021. április - 2022. március

1. A digitális oktatás humán és fizikai infrastruktúrájának kutatási alapú felmérése, stratégiai megalapozása, digitális módszertan kialakítása és működtetése a hátrányos helyzetű térségekben.
2. A projekt épít a különböző alternatív pedagógiai tapasztalatokra, a hatékony tanulásszervezési eljárásokra, a külső társadalmi és gazdasági környezet dinamikus változásaira - így a COVID19 koronavírus járvány által eredményezett körülményekre.
3. A projekt része a módszertani fejlesztés eredményeit felhasználó pilotprogram, egy hátrányos helyzetű település a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Nyírparasznya község köznevelési intézményében.
4. A digitális oktatás módszertani gyakorlata csökkentheti az eltérő háttérrel rendelkező diákok közötti különbségeket, jelentős előrelépést hozhat a differenciált tanulásszervezési eljárások alkalmazásában, a személyre szabott tanulási utak és módszerek kialakításában, ugyanakkor megjelenik a digitális technológiával támogatott oktatási módszerek rendszeres alkalmazása iránti igény.

2020-2021. tanév néhány országos szintű paramétere

- Összesen 1,8 millió fő gyermek és fiatal
 - Köznevelés
 - Szakképzés
- *Felsőoktatás 287 ezer fő*

Általános iskolások száma: 729 ezer fő (ebből 726 ezren nappali rendszerben)

Középiskolások száma: 469 ezer fő

- A települések 56%-ban történt általános iskolai feladatellátás.
- A 3000 lakos feletti településeken mindenhol van iskola.
- A 3000 lakos feletti települések közel felében van iskola.

SNI-s tanulók száma: 57,7 ezer fő (ennek 73%-a integráltan nevelt)

Az integráltan nevelt SNI-s tanulók aránya az összes SNI-s tanulók között 10 év alatt 10%-al növekedett

Alsó tagozaton tanulók száma növekedett az előző évhez képest 9000 fővel.

A felső tagozaton tanulók száma csökkent 3,4 ezer fővel

Tíz év alatt az egy pedagógusra jutó tanulók száma a közoktatásban 10,3 tanulóról 9,7-re csökkent

Az osztályok átlagos létszáma 19,9 fő (Tíz évvel korábban 20,2 fő)

• ÁLTALÁNOS ISKOLA

- 1771 településen
- 3611 általános iskola
- Alsó tagozaton 366 ezer fő
- Felső tagozaton 359 ezer fő

- Általános iskolai pedagógusok száma a tanév végén: 75,2 ezer fő (10 év alatt + 1,6 ezer fő)

- 10 év alatt a tanulói létszám csökkent közel 31 ezer fővel

https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/alt-iskola2021/altalanos_iskolai_oktatas_2020_21.pdf/

A COVID koronavírus és a digitális munkarend a közoktatásban

A koronavírus járvány miatt a Kormány kihirdette az alkotmányos veszélyhelyzetet 2020. március 11-én az ország egész területére nézve.
40/2020. (III.11.) Korm.rendelet

Második teljes digitális munkarend elrendelése 2021. március 8-31. között
17/2021. (III.5.) EMMI határozat

Első teljes digitális munkarend elrendelése a köznevelési és szakképzési intézményekben 2020. március 16-tól -
1102/2020. Korm.határozat (III.14.)

Részleges digitális munkarend elrendelése
a középfokú iskolákban (9-12. évfolyam stb.) digitális munkarend bevezetése 2020. november 11.-től

Hazai szekunder kutatások a pandémia időszakában

Digitális oktatás 2020

Országos Diáktanács
felmérése

Online kérdőív 2020.
május-június

Célcsoport:
köznevelésben tanulók
országosan

Minta: 7687 kérdőív

Egyéb hazai kutatások:

1) 21 Kutatóközpont a PSZ
bevonásával 2020-2021
fordulója / 1269 pedagógus
reprezentatív kutatás

2) Századvég
Gazdaságkutató Zrt. 2020
második fele / szülői
adatfelvétel 1000 fős
minta / pedagógusminta
9353 fő

Reprezentatív kutatás

PDSZ szakszervezet
felmérés

Online kérdőív 2020
nyár

Célcsoport: pedagógusok
országosan

Minta: 1011 kérdőív

A digitális oktatás humán és infrastrukturális feltételeinek intézményi szintű értékelése

Helyzetfelmérés - kutatás és megfigyelés

Stratégiaalkotás - javaslatok

Képzés és konkrét fejlesztések

Elvárt eredmény - pedagógusi kompetenciafejlesztés; intézményi reziliencia- és képességerősítés; szülői érzékenyítés, tudás- és ismerettranszfer a digitális oktatásról

Siker- és kudarc tényezők szintetizálása

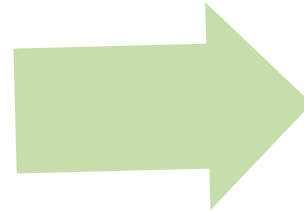
Sikertényezők

- Erőforrásvizsgálat (infrastrukturális; humán)
- Pozitív motivációk és attitűd
- Hatékony koordináció
- Társadalmi inklúzió (az érintett szülők bevonása)

Kudarctényezők

- Ismeret- és tudáshiány
- Káros beidegződések és rossz gyakorlatok
- Elégtelen kommunikáció és koordináció
- forrás- és eszközhiány

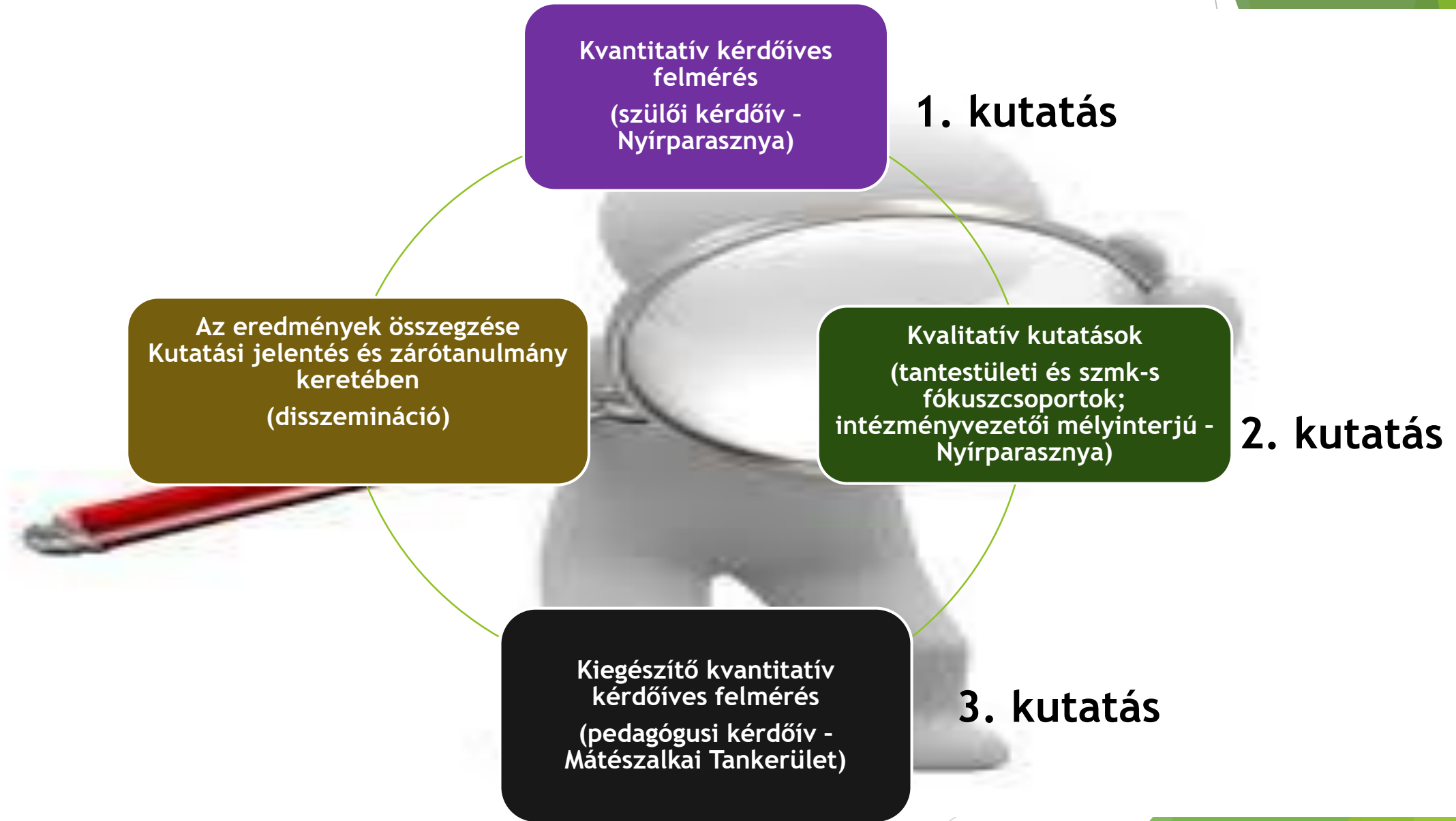

Átfogó SWOT-analízis

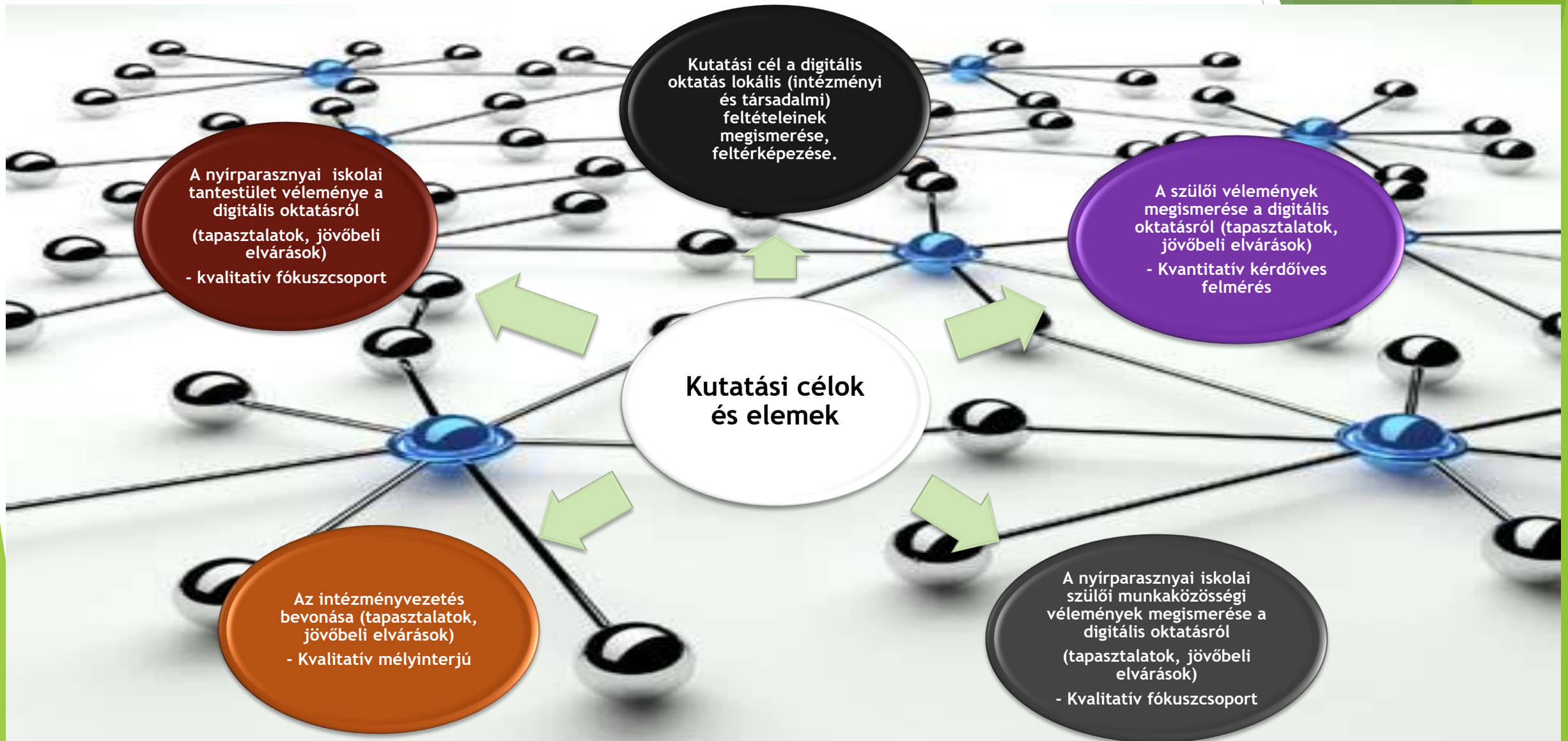
- erősségek
- gyengeségek
- lehetőségek
- Veszélyek

Szülői és pedagógusi percepciók, attitűdök, vélemények, ismeretek, tapasztalatok mentén.

A Digitális tanoda fejlesztési projekt kutatási egységei

A nyírparasznyai kutatás tárgya és elemei

Szülői kérdőíves kutatás a fejlesztési projektben

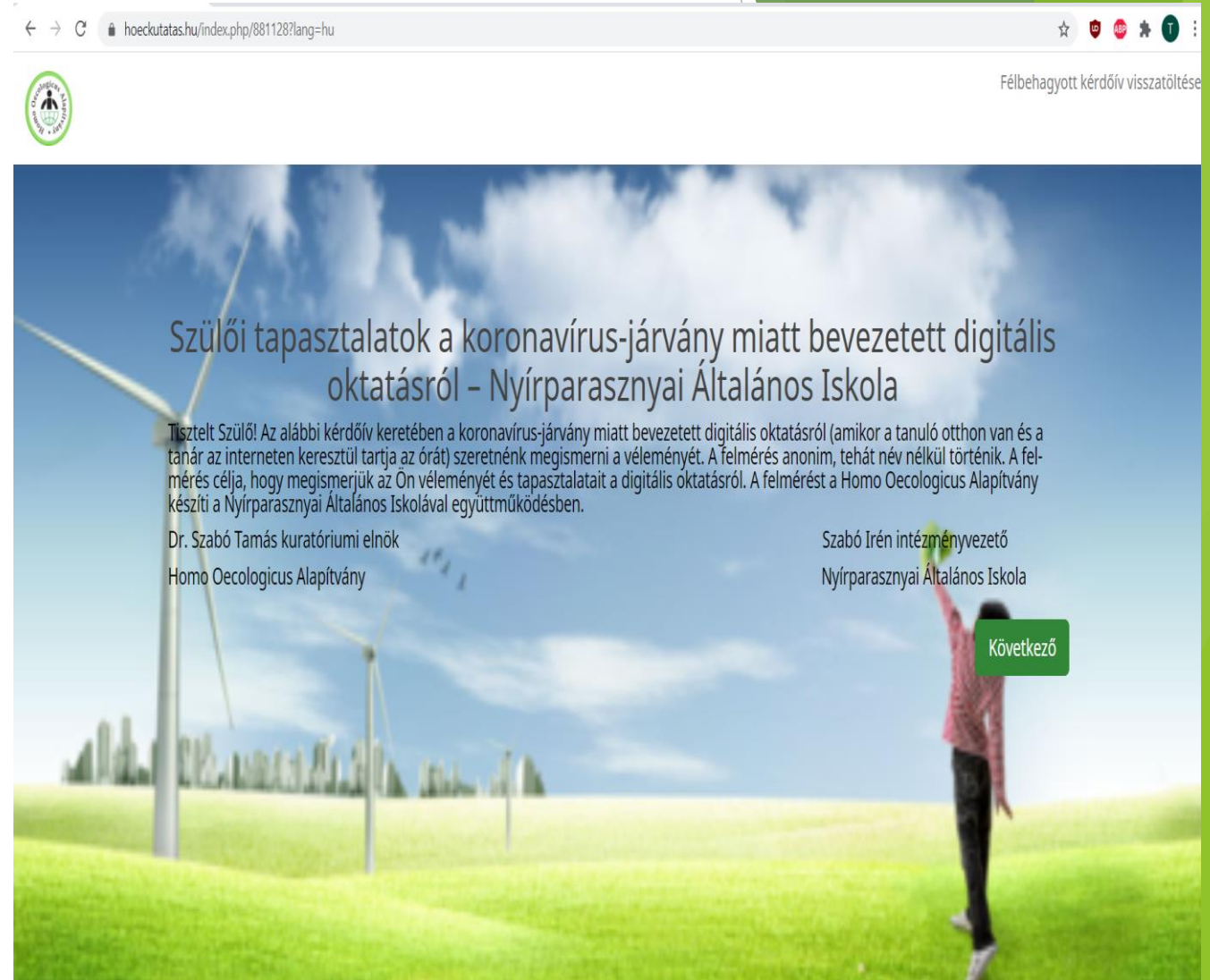

Kutatási cél: minél teljesebb kép és benyomás szerzése a szülőknek a digitális oktatás kapcsán meglévő ismereteikről, kialakult tapasztalataikról, majd azt követően a megszerzett és szintetizált információk beépítése a fejlesztési folyamatokba!

1. Előkészítő szakasz 2021. április 1. - május 10.
2. Az online adatfelvétel ideje: 2021. május 15. - június 15
3. Az adatfeldolgozás ideje: 2021. június 15.- szeptember 15.
4. A szülői kérdőíves felmérés eredményeit összemértük a nyírparasznyai kutatás kvalitatív eredményeivel (szmk-s fókuszcsoport; pedagógusi fókuszcsoportok; intézményvezető interjú)
5. A szülői kérdőíves felmérés eredményei, tapasztalatai beépültek a fejlesztési projekt keretében megvalósult digitális pedagógus IKT képzésbe, amely időpontja: 2021. november 25-26.

A szülői kérdőíves kutatás paramétereit:

- 83 tanuló járt az iskolába az adatfelvétel során, akik 53 családhoz tartoztak.
- 52 online kérdőív került kitöltésre, ez gyakorlatilag teljeskörű 99%-os kitöltést jelent a családok részéről.
- A kérdőívet kitöltő szülők nemi megoszlása: nő - 88,4% (46 fő);
férfi - 11,5% (6 férfi)
- Egyéb szociológiai dimenziók:
 - életkor; iskolai végzettség; jövedelemforrás; tanuló gyermekek száma
- A digitális oktatással kapcsolatos dimenziók:
 - digitális oktatás véleményezése; eszközhasználat; átélt nehézségek; jövőbeli elvárások; külső segítség dimenziója

SWOT-analízis a szülői kvantitatív kérdőíves felméréshez

Nyírparasznya

- Erős bizalmi viszony a szülők és az iskolavezetés / pedagógusok között.
- A 3 vagy annál többgyerekes szülők véleménye, tapasztalatai szignifikánsabban nem rosszabbak, mint az egy- vagy kétgyermekes szülőknél.

Erősségek
(Strengths)

Gyengeségek
(Weaknesses)

- A szülők alacsonyabb digitális IKT ismeretei miatt kevésbé tudták kivenni a részüket a tanulók otthoni segítségében.
- Az önkormányzat melletti egyéb szervezett külső (civil, egyházi) segítség nem nagyon van jelen a településen.

Lehetőségek
(Opportunities)

Veszélyek
(Threats)

- A speciális keretplatformok (Google Classroom stb.) jelenleginél szélesebb körű alkalmazása a jövőben.
- A szülők erőteljes érzékenyítése és edukálása a digitális oktatás irányába.

- A szociálisan leginkább hátrányos helyzetű családokban növekedhet a digitális szakadék.
- A digitális eszközhasználat irányába demotivált tanulók hátránya növekedhet.

Kvalitatív kutatások a fejlesztési projektben

Kutatási cél: mélyinterjúk és fókuszcsoportok mentén az intézményvezetés és a pedagóguskar digitális oktatás időszakában szerzett tapasztalatok, vélemények és a jövőbeli elvárások megismerése és ezek szervezett beépítése a fejlesztési folyamatokba!

1. A kvalitatív adatfelvétel (mélyinterjú; fókuszcsoportok) ideje: 2021. június 9.
 - Intézményvezetői mélyinterjú - 1 db (igazgató és igazgatóhelyettes részvételével)
 - Fókuszcsoport - 3 db (tanítói; tanári; szülői munkaközösségi tagokkal felvett)
2. A kvalitatív kutatási eredményeket összemértük a nyírparasznyai online szülői kvalitatív kérdőíves felmérés eredményeivel
3. A kvalitatív kutatási eredmények, tapasztalatok beépültek a fejlesztési projekt keretében megvalósult digitális pedagógus IKT képzésbe, amely időpontja: 2021. november 25-26.

A kvalitatív kutatás paramétereai:

- Intézményvezetői- és intézményvezető-helyettesi közös mélyinterjú
 - Tanítói fókuszcsoport 4 fő
 - Tanári fókuszcsoport 4 fő
 - SZMK-s (szülői munkaközösség) fókuszcsoport
-
- Témakörök, tartalmi egységek:
 - általános szakmai kérdések
 - Digitális IKT eszközellátottság
 - Digitális oktatás véleményezése; pedagógusi eszközhasználat; átélt nehézségek; jövőbeli elvárások; külső segítség dimenziója
 - Intézményvezetés - pedagóguskar kapcsolata, viszonya a járvány időszakában

SWOT-analízis a kvalitatív kutatási eredményekhez

Nyírpárasznya

- Az alacsony osztálylétszámok lehetőséget adnak a digitális oktatás és IKT eszközök elmélyült oktatói alkalmazására.
- Konstruktív intézményvezetés-pedagóguskar viszony az iskolában.
- Kiegyensúlyozott szülők-SZMK-pedagógusok kapcsolatok

Erősségek
(Strengths)

Gyengeségek
(Weaknesses)

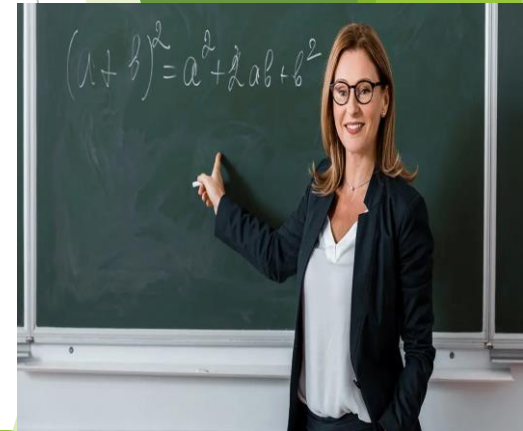
- Az önkormányzat mellett nincsenek külső támogató szereplők.
- A társadalmilag hátrányos térségi pozíciók (intézményi és szociológiai hátrányok)
- Az iskola digitális IKT eszközállománya fejlesztésre szorul

Lehetőségek
(Opportunities)

Veszélyek
(Threats)

- A speciális keretplatformok (Google Classroom stb.) szélesebb körű alkalmazása.
- A szülők érzékenyítése, edukálása
- Speciális módszertani fejlesztések a pedagógusok számára.

- A pedagógushiány, mint általános ágazati nehézség
- Napjaink turbulens világa és krízisek (járvány, háborús helyzet stb.) kiszámíthatatlansága

Tankerületi kérdőíves pedagógus felmérés, mint kiegészítő kutatás

Kutatási cél: kiegészítő online kvantitatív kutatás keretében felmérni a digitális oktatás kapcsán kialakult pedagógusi tapasztalatokat, véleményeket és jövőbeli elvárásokat a Mátészalkai Tankerületben!

1. Előkészítő szakasz 2021. augusztus 1. - szeptember 15.
2. Az online adatfelvétel ideje: 2021. szeptember 20. - október 7.
3. Az adatfeldolgozás ideje: 2021. október 15. - 2022. január 15.
4. A tankerületi online kvantitatív pedagógus kérdőíves felmérés eredményeit egy komplex kutatási összefoglalóban szintetizáltuk.

A tankerületi kérdőíves kutatás paramétereai:

- A tankerület által fenntartott közoktatási intézményekben oktató 1054 főből a kérdőívet kitöltötte 455 fő, ami 43,1%-os kutatási mintát biztosított a kutatás számára.
- szociológiai dimenziók:
 - életkor; az oktatásban eltöltött időszak; iskolatípus; oktatott évfolyamok
- A digitális oktatással kapcsolatos dimenziók:
 - digitális oktatás véleményezése; eszközhasználat; átélt nehézségek; jövőbeli elvárások; külső segítség dimenziója; az alkalmazott online eszközök, keretplatformok értékelése; a tudás- és tapasztalatsmegosztás a digitális oktatás időszakában; a szülői motivációk és attitűdök, jövőbeli elvárások értékelése

SWOT-analízis a tankerületi pedagógus felmérés eredményeihez

- A rendelkezésre álló IKT eszközök, keretplatformok széleskörű ismerete a tankerületi pedagógusok körében.
- Széleskörű tudás- és tapasztalatmegosztás a tankerületben.
- Kiegyensúlyozott pedagógus-iskolavezetés kapcsolatok a tankerületben

Erősségek
(Strengths)

Gyengeségek
(Weaknesses)

- Sok szülő és tanuló alulmotivált a digitális oktatási megoldások irányába.
- A társadalmilag hátrányos térségi pozíciók (intézményi és szociológiai hátrányok)
- A falusi iskolákban rosszabb tapasztalati vélemények születtek.

Lehetőségek
(Opportunities)

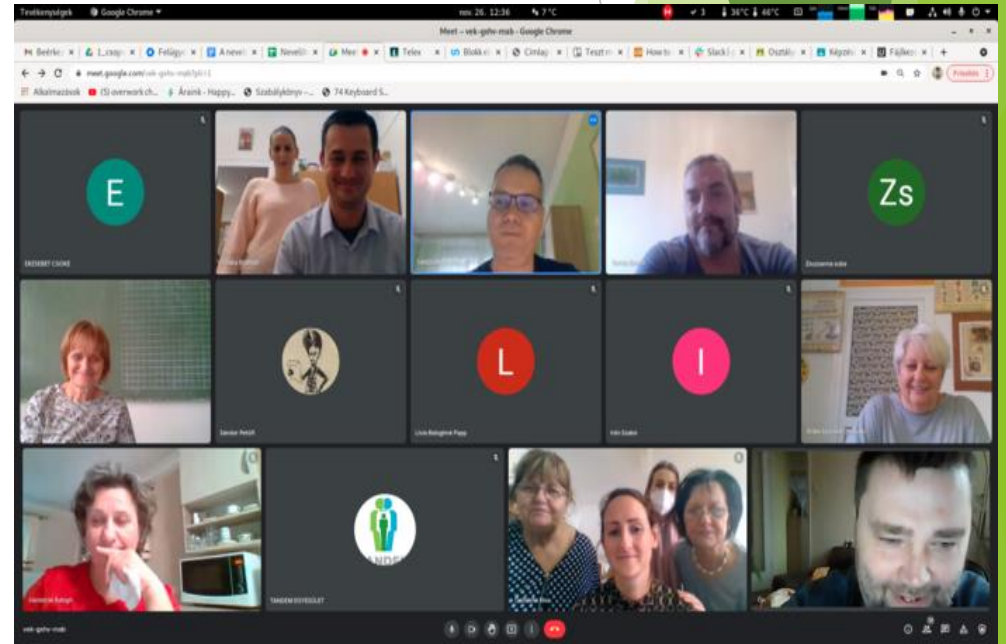
Veszélyek
(Threats)

- A speciális keretplatformok (Google Classroom stb.) szélesebb körű alkalmazása.
- A szülők érzékenyítése, edukálása a digitális oktatás területén.
- Speciális módszertani fejlesztések a pedagógusok számára.

- A pedagógushiány és korfa, mint általános ágazati nehézség
- Napjaink turbulens világa (pl. különböző jövőbeli krízisek) ronthatja a hátrányos helyzetű családok pozícióit, és növekedhet a digitális szakadék

„A gyermek feje nem edény, amit meg
kell tölteni, hanem fáklya, amit lángra
kell lobbantani!”
(Galileo Galilei)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMÉT!

Dr. Szabó Tamás egyetemi docens,
kuratóriumi elnök, Homo Oecologicus Alapítvány
szabo.tamas@hoec.hu

